

Esztergomi Lapok.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Előzetési árak:	
Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.

→ Egyes szám ára 6 kr. ←

Szerkesztőség:

Széchenyi-tér (Szerencsés-fele ház),

hová a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Széchenyi-tér (Szerencsés-fele ház),

hová az előzetési pénzek küldendők.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Pünkösd.

Esztergom, 1898. május 29.

A lángnyelveknek ünnepén rendületlenül áll a magyar nemzet abban a hitében, hogy ez a magyar föld, melyet vér termékenyített meg, hősök porai tettek kalásztermővé, időtlen időkig a magyar nemzeté lesz.

Az apostolok tízes szavaiból ime erős hit fejlődött, mely benne gyökerezik a szívekben s onnan sem kétségbeesés, sem rossz idők csapása, sem ellenség gonosz támadása soha ki nem irtja többé.

Hiszen rossz időben van most is elég részünk.

Hiányzik a kenyér asztalunkról... Verejtékező munkásnak nem fizet annyit a fáradsága, amennyi elhullott veritékének pótlására kell, s ez a gabonatermő ország félelemmel, visszafojtott lélekzettel lesi az új kalász fakadását, új gabona érését, fűszál serkedését, gyümölcsfa virágának hullását...

És ebben a bizalomban benne van a magyar nép bizó hite a magyarok lstenében, hogy a nagy csapások után nagy lesz az áldás a négy folyó és három hegy vidékén.

s népe ismét jobb napokat lát mint egykor, ennek az országnak jobb napjaiban, amikor méz állt minden asztalon s tej ömlött minden szegényebb portán is

Egy áldásos gazdasági év valósággal rekreációja volna minden nemzeti erőnek, mely most — valljuk be őszintén, — el van esigázva, ki van merülve a türesben.

Erre az országra pedig csak egy jó termés lehetne most az áldás, vagy hogy szerénytelenek ne legyünk, kívánjunk egy jó középtermést, az is hatalmasat lendítene petyhüdt közgazdasági viszonyainkon.

Mert hogy áll most a dolog?

Még tavaly sem kívánta a nagyon jó termést, mert 7-8 frtos buzaár mellett az lett volna a következmény, hogy még lejjebb szállt volna a kenyérmag ára. Nem is lett jó termés, sőt egy inséges esztendő köszöntött ránk, olyan inséges, amilyent már régen nem látott a magyar.

S éppen akkor állott be a gabonaárak hallatlan áremelkedése s elértek a 15-16 frtos buzaárát, amiről nem is álmodott a magyar gazda. De még most is igen magas a buza ára s általános a vélemény, hogy jó termés mellett sem fog lejjebb szállhatni

11-12 frtnál még aratás után se, mert készletek nincsenek s minden külföldi fogyasztó állam várva-várja az új buza bevitelét.

Képzelnék el, hogy milyen hatalmas pénzáradat kerülne az országba!

Számokkal is megvilágíthatják ezt. A tavalyi 42 millió hektoliter megért 8 frtjával 336 millió frtot. Tegyük fel, hogy most egy jó középtermés mellett 56 millió hektoliter búzánk terem s ezt eladjuk 12 frtjával, ez 672 millió frt, vagyis éppen kétszer annyit venne be a magyar gazdaság a gabonájából, mint az elmúlt szomorú esztendőben.

Hát még a többi terméke a gazdaságnak!

Csak ennek elgondolása is örömré dobantja az ember szívét s fokozza az ösztönszerű bizalmat a magyar föld áldást hozó erejében.

De menjenek szét az apostolok Pünkösd szent ünnepén s hirdessék a népnek, hogy az inséges esztendő után ne válják önkéntelenül pazarlóvá, ne adja el üzéreknak lábbon álló termését, hanem most már várja be türelemmel ezt a két-három hónapot s

Az „ESZTERGOMI LAPOK” lapozója.

Kőrösi László dr.

— Az „Esztergomi Lapok” eredeti tárczája. —

Olyan emberről van szó, aki amaga erejéből lett azzá, a mi, aki két keze munkájá, a és csak szellemi képességére támaszkodva emelkedett ki a hétköznapiasság ködéből: tehát egy egész emberről.

Mindnyájan emlékszünk rá, mindnyájan ismerjük őt. Itt született, itt növekedett fel, ez közönség volt tanuja első szárnypróbálgatásainak, ez a közönség örvendezett megérdemelt sikereinek, s most, hogy már vagy hat esztendő óta távol van tőlünk, meleg érdeklődéssel kíséri Kőrösi László pályáját, melynek útmutatójára „Excelsior!” van felírva.

Kőrösi hatalmasat nőtt, mióta Esztergomot elhagyta, hogy a fővárosban, az ország szellemi erejének mérkőző porondján érvényesítse képességeit. Egyetlen fegyvere volt, melylyel kivívta magának országos hírnevét: a toll. A toll, melyet oly pompásan tud forgatni, mely annyi gyönyörűséget okozott az esztergomiaknak. Persze, ez a lanyhavérű kisvárosi publikum nem tudta teljes érdeme szerint méltányolni Kőrösi tollát, holott azt annak idején teljes mértékben Esztergomnak szentelte; de méltányolta a nagy világ s ma Kőrösi az ország első írói gárdájában foglalja el méltó helyét, nemesak magának, de szülővárosának is dicső-

séget szerezve. Mert kell, hogy jó talajnak ismerjék el azt a földet, melynek palántái olyan fakká terebélyesednek.

Mint író, lapszerkesztő, reáliskolai tanár fejtett itt ki Kőrösi számos esztendőn keresztül sokoldalú tevékenységét.

Regényeinek, novelláinak témáit egytől-egyig a kisvárosi életből vette, melyet oly vonzón, oly közvetlenül tudott az olvasó elé állítani. Nem elvont, idegenszerű tárgyakat dolgozott fel, hanem mindennapi eseményeket, melyek mintha a saját életükből lennének kiszakítva és ezért melegséggel árasztják el szíveinket, átérezzük és megértjük az író szellemét. Irálya is olyan van Kőrösinek, mely egyszerűségével közvetlenül hat. S egy novelláiban alig találhatunk dicsőretre méltóbbat, mint ha közvetlenséggel tud hatni az olvasóra, nemesak szórakoztatja, de gyönyörködteti is, mert kedélyvilágába is belehatol, érzelmeket ébreszt.

Mint lapszerkesztő hivatása magaslatán állott Kőrösi. Kevés vidéki városnak volt olyan organuma, melyet annyian, s olyan érdekléssel olvastak s amely annyira összeforrott a közönséggel, mint az övé. Valóságos szükséglet pótolta abban az időben az ő lapja, mely emelkedett tónusánál, tárgyilagosságánál és jól szerkesztett voltánál fogva e vármegye és város közéletében tényezővé nőtte ki magát. Társadalmi életünkben az ő lapja vitte a vezérszerpet s hogy ez meg is illette, senki kétségbe nem vonhatja. Hű öre volt a közérdeknek, lelkes barátja minden üdvös újításnak. Ebben a csendes kis városban azok az eszmék, melyeket ő hozott felszínre először s csinálta érdekükben

önzetlen lelkesedéssel a propogandát, csak most kezdenek megvalósulni, miután Kőrösit már évek előtt elszállította innen carrierje. De a kezdeményezés dicsősége az övé.

Tanárkodása valósággal emelte hátramaradt reáliskolánk színvonalát. Mint ez intézet legkvalifikáltabb tanárára, ki oklevelén kívül a tudori czímet is megszerezte, sokat tartottak rá előljárói. Sokfelé volt ugyan elfoglalva, mert szűk működési kör volt neki a katedra, de dacára sokoldalú munkálkodásának, kitűnően felelt meg az iskola falain belül is kötelességének. A férfiak, akik mint diákok kerültek ki keze alól, mindig örömmel és szeretettel gondolnak vissza joviális, művelt tanárunkra.

S eljött, mert el kellett jönnie annak az időnek, midőn Kőrösi látta, hogy kicsiny neki Makedónia. Képességének, jogosult ambíciójának nem nyílt elég tér Esztergomban s elment Budapestre.

Eleinte mint több napi lap és tanügyi szaklapok munkatársa vonta magára a nagy közönség figyelmét, de nem csak a nagy közönség, hanem a közoktatásügyi miniszter figyelmét is, a ki hamarosan felismerte Kőrösiben az önálló tehetséget, a nagyműveltségű paedagógust, és a VII. kerületi állami reáliskolához tanárrá nevezte ki, majd a László-féle gimnáziumban is megkínálták egy tanszékkal.

Ezóta Kőrösi nagyszabású irodalmi tevékenységet fejtett ki, nem annyira a belletristika, mint inkább a publicistika és biográfiai irodalom terén. Országszerte ismeretesek emelkedett tónusban megírt „Korrajza”-i, melyekben e század több jelesének életét és munkálkodását írta meg. Nem életrajzot, hanem igazi

egy félévi nélkülözés után tőrjön még néhány havi szükséglet el.

Az áldás jutalmazni fogja a türelmet s meg fogja erősíteni újból a nemzet örök bizalmát a magyar földben, a magyar nemzet élethivatásában és erejében.

A pünkösdi fehér galamb ezt hirdeti az idén s bizunk benne, hogy nem vész el hiába intése!

Városi közgyűlés.

— Május 26. —

Esztergom szab. kir. város közönsége határozottan állást foglalt a villamos vasut mellett a h. é. vasuti társaság által a városon keresztül kontemplált gőzmozdonyu vasut ellenében. Ez a csütörtöki közgyűlés kimagasló eseménye, mely mindenesetre nagy kihatással lesz a fontos ügy további fejleményeire nézve.

Gyér számban jelentek meg a városatyák, dacára annak, hogy a tárgysorozat megérdemelte a nagyobb érdeklődést. Elnöklő Malina Lajos polgármester megnyitván az ülést, napirend előtt felszólalt a buzgó interpelláló, Tátus János.

Mindenekelőtt bocsánatot kért a közgyűléstől, hogy türelmét interpellációival igénybe szokta venni, azután arra kérte a sajtó jelenlévő képviselőjét, hogy ne kifogásolja lapjában az ő gyakori interpellációit, mert ő azt csak a közérdek szempontjából teszi. (Sohasem volt kifogásunk interpelláció ellen, ha annak tárgya is volt. Szerk.) Tátus előbb a szőlőmesti sánczokon nőtt fü felhasználásáról beszélt, azután meg felkérte a város tanácsát, hogy annak idején vegye kezébe a cséplés rendezését olyaténképen, hogy kellő garancia mellett kötelezze a cséplőgépek tulajdonosait, hogy addig, míg helybeli gazdáknak csépleni valója van, másutt nem vállalnak munkát. — Kétségtelen, hogy Tátus ezen interpellációja gazdaközönségünk általános hangot adott ohaja, s szükséges, hogy a városi hatóság, amennyiben csak lehetséges ebben az irányban járjon el. Így fogta fel a városi közgyűlés is az interpellációt. A polgár-

korrajzot nyújt Körösi e műveiben, midőn széles tudományos alapon indulva, nemcsak élet-történetet ír, de leírja a kort is, melyben embere mozgott, a fontos eseményeket, melyek életéhez fűződnek s melyekben annak része volt. Tökéletes élethistóriák ezek a művek, melyekből történetet is lehet tanulni; aki oly irányban akarja ismereteit bővíteni, hogy tiszta fogalmat tudjon magának alkotni a legújabb Magyarországi közéletéről, jól teszi, ha elolvassa a Korrajzokat. — S az ország közvéleményét Körösi e műveivel egyszerűen meghódította a maga számára, a közönség és a sajtó egyaránt részesítették kellő méltatásban munkáját, mely nevét országos hírűvé tette.

Ez volt a kezdet, melynek nehézségeit Körösi játszi könnyűséggel győzte le. Olyan kezdet volt ez, melyet eredmény és elismerés dolgában a legtöbb tanárkolléga a pálya betetőzésének tekinthetne. De nem így Körösi. Az olyan kaliberű emberek mint ő, nem állapodhatnak meg egy eklatáns sikernél, tehetségük és képességük újabb munkára és sikerre sarkalja őket. Körösi csak jó bevezetésnek vette azt, amit a legtöbb ember szívesen fogadna el kitűnő befejezésnek. És munkához fogott s rövid két esztendő alatt, egyéb számos teendői mellett, olyan művet létesített, melylyel nem elismerést vivott ki, de a dicsőség pálmáját nyerte el.

Körösi tudvalevőleg minden hosszabb szabadságidejét utazásra használta fel. Esztergomban léte alatt bejárta egész Magyarországot, Ausztria nagy részét, a Balkán államokat, Németországot, s miután Budapestre került, a vakációk alatt beutazta, mondhatni, az egész kontinentet.

Valami három év előtt Egiptomban járt.

mester kijelentette, hogy a város a cséplőgéptulajdonosát, mint magánfelet, nem kötelezheti semmire, de amit saját hatáskörében megtehet a gazdák érdekében, azt meg fogja tenni. Tátus, majd Brucsy azt is kifogásolták, hogy a marhavásártér, melyen a cséplést végezzük, korláttal lévén ellátva, nincs elegendő ut, mely a bekerített helyre vezetné, mire Kollár gazd. tanácsos kijelentette, hogy ezen a bajon annak idején könnyen lehet segíteni.

Brenner József igen fontos és nagyjelentőségű ügyben emelte fel szavát s kiválóan sürgősnek tartjuk, hogy úgy a hatóságok, mint a közönség behatóan foglalkozzék vele. Brenner ugyanis szóvá tette, hogy a Duna tulsó oldalán nagy ármentesítő munkálatot végeznek, a párkányi, muzslai, ebedi, dumacsi és karvai határokat védik meg rendszeres építményekkel a Duna áradása ellen. Az áradó Dunának ezen töltések által visszaszorított vize egy-kettőre az esztergomi oldalra zúdul s ezért szükséges, hogy minél hamarabb itt is ármentesítsenek. Kérdi: tettek-e már valamit ezen ügyben?

A polgármester válasza megnyugtatta az aggódó képviselőket. Kijelentette, hogy már hónapok előtt érintkezésbe lépett a földművelésügyi miniszteriumban az esztergomi ármentesítés tárgyában, meg is tartották már a közigazgatási bejárását a munkálatoknak. A tervek már készen fekszenek a miniszteriumban, most nincs más hátra, mint hogy megalakítsák az ármentesítő társulatot, melybe Tath község önként öhajjt belépni, míg a tokodiakat törvényes uton kell a belépésre készíteni.

Ezután következett csak a napirend. Irtuk már, hogy a Takarékpénztárnak a Lőrincz-utcai építkezéshez 35 légszög méterrel nagyobb területre van szüksége a megvásároltnál. A tanács azon feltétellel, hogy a Takarékpénztár kötelezi magát a h. é. előtt levő gyalogjárdát aszfalttal borítani, a terület felhasználásához a felsőbb hatósági jóváhagyás reményében az engedélyt megadta. De a belügyminiszter, ki ez ügyről a vármegye s a főispán útján értesült, leirt a városhoz, kijelentvén hogy ezen terület átengedéséhez a közgyűlés jóváhagyása szükséges, minélfogva ez ügy a közgyűlés elé tereltetett.

A világ első művelt népétől évezredek óta visszamaradt nagyszerű romok mélyen megillették Körösi fogékony lelkét. Nincs tudományt kedveltebb valami a Pharaók hazájában. A sivár homokszivattagból minden előzetes bevezetés nélkül kiemelkedő piramisok, a mértföldekre húzódó katakombák, a templomok kolosszális romjai, a Nilus zúgása és az a megszámlálhatatlanul sok csodás és borzalmas rege, mely minden egyes helyhez, minden romhoz fűződik, a hieroglifek kikutathatlan bölcsesége, a mumiák, sárgás barna arczokon a megkövesedett gyászszal, ez az egész borzalmasan szép világa az elmulásnak csodás varázsszal bilincseli magához az élt. Hatása alól sokáig nem tudja magát emancipálni az utazó.

Természetes, hogy Körösi, kit komoly képzettsége mindinkább a szorosabb értelemben vett tudományos működés felé terelt, egiptológus lett. Azóta lankadatlanul tanult, kutatótt, fáradozott, a következő évben ismét bejárta Egiptomot és néhány hét előtt a könyvpiacra boesította hatalmas, 488 negyedrét oldalra terjedő tanulmányát Egiptomról, illetve művészetéről.

Egiptom művésze. Ezt a címet viseli az impozáns mű, mely Körösi tollából Wodianer F. és fiai által rendkívül díszesen kiállítva megjelent. Alapos, nagy tanulmányozás kell hozzá, hogy ezt a nagy könyvet alaposan méltatni tudjuk, alaposabban, mint az ország napi sajtója, mely pedig egyhangú lelkesedéssel zengte Körösi dicsőretét a könyv megjelenése alkalmából. És ezt nemcsak meg is fogjuk tenni.

Egyelőre annyit e könyvről, hogy íróját új oldaláról mutatta be. Aki e művet elolvassa, meggyőződik róla, hogy Körösiben van történetírói és régészeti véna és nem a közepes

Földváry dr kijelenti, hogy a tanács, midőn úgy határozott, a régi szokást követte, de törvényesen is járt el, mint építészeti ügyekben intézkedési joggal felruházott hatóság. — Miután a polgármester kijelentette, hogy a tanács ezen jogát minden városban gyakorolja, de még a fővárosban is a közmunka tanács, mely pedig tisztán közigazgatási testület, — a közgyűlés elfogadta a polgármester azon indítványát, hogy a telekátengedést megszavazó közgyűlést június hó 30-án tartásák meg.

Felolvasták és tudomásul vették a kereskedelmi miniszter leiratát a Lőrincz utca szélessége dolgában. A miniszter ez utczát 18.5 méter szélesre kontemplálta, úgy hogy a kocsitra 11.5 m. maradjon. Az építkezés folytán azonban ez ut egy méterrel keskenyebb lett, amihez a város felterjesztésére a miniszter is hozzájárult, avval a kikötéssel azonban, hogy a kocsitnak 11.5 m. szélesnek kell maradnia.

Az előregedett városgazda, Kapa Mátyás, 41 évi hűséges szolgálat után nyugdíjba vonul. Elfogadták errenézve a gazdasági bizottság, illetve a tanács azon indítványát, hogy Kapa 3 hónapra szabadságoltassék s azután teljes fizetéssel nyugdíjaztassék; helyettesítésével a közgyűlés Kottra Kálmán okleveles gazdát bízta meg.

A gondosan elkészített kórházi szabályrendeletet a közgyűlés — miután Földváry komoly intelmére némiképpen megvitatta — csekély módosítással elfogadta. A szabályrendelet most 30 napig ki lesz függesztve, s azután felküldik a miniszteriumba. E szabályrendeletben a kórházgondnoki állás, mint külön, önálló hivatal van szervezve s valószínű, hogy e hivatalt már január 1-től egy külön e célra választott tisztviselő fogja betölteni, természetesen nagyobb fizetéssel.

Tudomásul vette a közgyűlés a kereskedelmi miniszternek leiratát, melyben a villamos vasut építéséhez jóváhagyását az előjoggal bíró h. é. vasuti részvénytársaság magatartásától teszi függővé, s melyet lapunkban már ismertettünk.

Általános figyelem között emelkedett szólásra Frey Ferencz orsz. képviselő, kijelentvén, hogy hallomása szerint a h. é. társaság a vasutat az egész városon keresztül, kereszt-

fajtaból. Mert nem vázlata ez a könyv Egiptom művészetének, nem is leírása, hanem okmányzó kritikája, meggyőző kommentárja az évezredek előtt élt művelt nép után maradt romhalmazoknak, melyek kietlen népességükben oly nagyszerűen beszélnek. Körösi megértette beszédüket.

Azzal, hogy minden egyes nevezetes építménnyel, műremekkel foglalkozik, megírja a keletkezése történetét, a vallási, politikai és társadalmi eseményeket, melyek hozzájuk fűződnek, s melyeket a szolgáltak. S mindezt kimerítő részletességgel, a képzett kutató elmével. S így nemcsak Egiptom művészetét, de az egiptomiak történetét, vallását, társadalmát is megismerjük, sőt megtanulhatjuk e műből, mert Körösi számos helyen — a helytelennek tartott kutfók és források mellőzésével, néha azok ellenére — hagyja érvényesíteni a maga originális felfogását s érvényesül is.

Kétségtelen, hogy Körösi ezen legújabb és legnagyobb művével egy csapással magára vonta a tudományos világ figyelmét. Persze nehezen megy, elég időbe kerül, míg az új embert érdeme szerint elismerik a mi tudományos intézeteink, melyek épp oly nehézkesek, épp oly ridegek és sablonosok, épp úgy hódolnak a mindenható protekciónak, mint a kontinens többi tudományos intézetei. De az igazi tehetséget nem lehet elnyomni, utat tör az magának sablonon, ridegségen, elfogultságon keresztül és érvényre jut. Így fog történni Körösivel is.

Biztat bennünket a remény, hogy még sokat és szépet fogunk hallani Körösi László dről, a mi derék földünkéről; eljön nemcsak az idő, midőn az esztergomiak büszkén fognak beszélni Körösiről, a magyar tudósról.

Erdősi Dezső.

metszeth
Lehet-e
az nagy
emiatt e
a villam
ugyanaz
gyűlésen
városokb
zése ügy
ternél, m
elő, hogy
építését.
gadták.

A
a közkö
ház átvé
az egyh

Eg
gálatokr
pénztár
dezte: h
másra p
melyeket

kérdete
hogy em
oka; —
könyvelé
vőt is l
ellenőrzé
vadat, m
ban. A l
zódott.

A
nak fűbé
nyári ár
— de F
ha a sz
város, il
a fűbért
említésre

Az élő
Sok
ügy min
ezek kö
től táma
fel s ig
teszik. l
kevesebb
kotomgo
szemmel
melyek
sának ol
viszonyo
keresni
gombok
viszonyo
gyorsan

Ott
támadott
az üszö
rozsdáná
jában je
vagy sár
gonya r
désével
s a meg
més elpu
védekezh
intézkede

Veg
van. Ves
dős üszö
rendesen
betegség
rézgálicz
előtt be
búzánál
ahol azon

metszetben akarja építeni — ha ugyan kiépíti. Lehet-e ebből az utópisztikus tervből valami, az nagy kérdés és sajnálatosnak tartaná, ha emiatt egy olyan reális és praktikus terv, mint a villamos vasút, semmivé lenne. Indítványozza: ugyanaz a küldöttség, melyet a multkorai közgyűlésen azért választottak, hogy a szomszéd városokban építendő villamos vasut engedélyezése ügyében járjon el a kereskedelmi miniszternél, most azon kéréssel járuljon a miniszter elé, hogy ne tegye lehetetlenné a villamos vasut építését. — Az indítványt egyhangulag elfogadták.

A Luczenbacher Pál főrendiházi tag által a közkórház részére adományozott Páva-féle ház átvétele fölött végre valahára megtörtént az egyhangú névszerinti szavazás.

Egy kis vihart idéztek elő a pénztárviszágálatokról szóló jelentések, melyek szerint a pénztárban minden rendben van. Tátus kérdezte: hogy lehet rend a pénztárban, ha egymásra pörlik a gazdákat olyan tartozásokért, melyeket már kiegyenlítették; — ugyanezt kérdezte Brutsy János is; — *Földvály* kijelenti, hogy ennek a hanyag pénztári könyvelés az oka; — *Szabó* pénztáros a hibákért a régi könyvelést okolja; — *Dr. Földvály* a számvétőt is hibásnak tartja, kinek kötelessége az ellenőrzés. — *Dóczi* számvető visszaautasítja a vádat, mert ő nem lehet mindig ott a pénztárban. A kis esetepaté egyébiránt semivel végződött.

A közgyűlés elengedte mindazon gazdáknak fűbértartozását, kiknek szénája a mult évi nyári árvisz alkalmával a szigeteken elpusztult, — de *Földvály* indítványára azon kikötéssel, ha a szénák kártérítés ügyében folyó pert a város, illetve Kollár gazd. tanácsos elveszítene, a fűbért ő tartozik megtéríteni. — Egyébiránt említésre méltó nem történt.

Az élősdű gombák által okozott betegségekről.

Sok ellensége van a növénynek is épen úgy mint az állatnak. Legveszedelmesebbek ezek közül azok, amelyek mintegy maguktól támadva egyszerre rohamosan lépnek fel s igen sokszor az egész termést tönkre teszik. Ilyenek az üszög, rothadás, rozsda, kevesebb kárt okoznak a liszt penész és a kotomgombák. Ezen betegségeket szabad szemmel nem látható gombák idézik elő, melyek keletkezésének illetve elszaporodásának okát a legtöbb esetben az időjárás viszonyokban és a hanyag kultúrában kell keresnünk. Ki van mutatva, hogy ezek a gombák élőlények, melyek a reájuk kedvező viszonyok között táplálkoznak, s roppant gyorsan szaporodnak is.

Ott a hol a gomba kiüti magát, a megtámadott rész megpuffad és elfeketedik, pl. az üszögnél, vagy megvörösödik, mint a rozsánál, vagy apró fekete bibiresók alakjában jelentkezik, pl. a mályva rozsánál, vagy sárgás penészt mutat fel pl. a burgonya rothadásánál. Szóval a gomba fejlődésével lépést tart a betegség előhaladása, s a megtámadott növényi rész, tehát a termés elpusztulása. Mindenik betegség ellen védekezhetünk vagy ellenszerrel, vagy óvintézkedésekkel.

Vegyünk pl. az üszögöt. Ennek két neme van. Veszedelmesebb a közsíros vagy büdös üszög. A szállongó vagy por üszög rendszeren kevesebb kárt okoz. Mindeme üszög-betegségek ellen biztos szer a kékkő vagyis rézgálic. Minden kalászos növényt elvetés előtt be kell páczolni; eddig főképp csak a búzánál foganatosították a páczolást, ott ahol azonban az árpában is felszokott lépni

az üszög, azt is páczolni, csávázni kell vetés előtt. Sokan vannak akik kősőt vagy meszet használnak a páczolásra, ez azonban távolról sincs annyi haszonnal, mint a kékgálicz, amelyből egy hektoliterre 20 dekát számítunk. Ez jelentékenyebb kiadással alig jár, s 20—30 krba jön kilogramja, ha azt direkte a gyárból rendeljük, pl. a budapesti „Hungária“ műtrágya kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság gyárából.

Sokan abba a hibába esnek, hogy a páczban nem hagyják érni a magot, s ilyenkor fordul elő hogy a csávázás dacára is mutatkozik vetésükben üszög. Szabályszerint 12 óra hosszat kell a magvaknak a páczban feküdni. A jelzetnél azonban erősebbre ne készítsük a páczot, különben a mag elveszti csiraképességét. Ott ahol üszög uralkodik, már ennek leküzdése szempontjából következő eljárásokat czélszerű foganatosítani: 1. czélszerű a tarlót felperzselni, 2. cséplés után a szalmát szintén felégetni, nehogy az alommal a trágyadombra onnan ismét a szántóföldre kerüljön a gabna csirája, 3. elegendő mélyen vessük a magot; csekélyen vetett növényzet inkább ki van téve az üszög gabna betegségeknél.

A rozsda ellen vajmi keveset lehet tenni, legjobb a magváloztatás. E tekintetben legalább azt tegyük meg, hogy valamelyik szomszédal cseréljünk magot, ha ugyan azé nem volt rozsda. Együttal rendezzük be az okszerű vetés váltást, nehogy kalászos kalászos után jöjjön. Tanácsos továbbá a rozsda szalmát szintén felégetni, s újabbán igen ajánljuk a talajt mésszel, még inkább szuperfoszfáttal megerősíteni, mert ezáltal elősegítjük a növények erőteljesebb fejlődését, így ellenállhatóbbakká tesszük azokat a rozsda ellen is. Silány mag, erőtlen talaj, sok esőzés mind meg annyi rozsdat nevel. Arra törekedjünk tehát, hogy vetésünk erőteljes legyen, mert így kevesebb kárt tesz benne a rozsda is. Bizonyos, hogy minél erőteljesebb a gabona szára, annál kevesebb kárt tesz benne a rozsda. Ha már egyszer fellépett, semmit sem lehet ellene tenni. Ha túl buja a növény, idejében le kell legeltetni. Az ilyen vetésnél ugyanis az egyik hajtás beárnyékolja a másikat, a szár gyenge marad, s a levegő nem járhatja jól a megbokrosodott növény oldalhajtásait, a föld alatta nedvesen marad, s mind ezen körülmények elősegítik a rozsda gomba tenyészését. A harmadik betegség, melyről e helyen szólni kívánunk: a burgonya rothadás, mely burgonya vész név alatt is ismeretes. Száraz talajban kevésbé, nedves talajban azonban igen gyakran mutatkozik s őriási károkat okoz. A beteg gumót átmetszve fekete csíkokat mutat, s esakhamar rothadásnak indulván szerfelett bűzös szagot áraszt. A beteg gumó mindig átviszi a betegséget az új szaporulatra is. E betegséget is gomba okozza, melylyel szemben a következő eljárásokkal védekezhetünk: 1. ha esután egészséges gumókat használunk vetésre, 2. ha a burgonyát csak a neki megfelelő szárazabb talajon termeljük, 3. ha istálló trágyát közvetlenül a burgonya alá nem alkalmazunk s szűkség esetén inkább az ásványi eredetű szuperfoszfáthoz nyulunk, 4. ha a burgonyát évente 2—3-szor kékgálicz oldattal permetezzük. Ezek volnának azon leggyakoribb gombabetegségek, melyek oly nagy károkat okoznak a gazdának.

Gazdasági tanfolyamok.

— Esztergomvármegye összes községeinek s néptanítóinak figyelmébe. —

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur a földmivelésügyi miniszter ural egyetértőleg oda törekszik, hogy a községekben fennálló ismétlőiskolák, a földmivelő nép gyakorlati szükségleteihez képest, gazdasági irányban szerveztessenek.

Ehhez képest a gazdasági ismétlő iskolákban alkalmazandó tanítók gazdasági kiképzése czéljából a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur, a mult évhez hasonlóan, a f. évi nyári nagy szünetidőben, augusztus hónapban Ada, Algyógy, Csákvár, Hódmezővárárhely, Jászberény, Kecskemét, Nagy-Szent-Miklós, Rimaszombat, Pápa, Szent-Imre, Szabadka és Csaba községi földmivés iskolákban 20—20, összesen 240 néptanító részére 4 hetes gazdasági tanfolyamot rendeztet.

A négy hetes tanfolyam tartamára minden felvett néptanító ötven forint átalányban részesül.

A tanfolyamra tényleg alkalmazásban lévő néptanítók vétetnek fel, kik oly községben vannak alkalmazva, amely községben a gazdasági ismétlőiskola a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által 1896. évi 60. 764 sz. a. kiadott szervezet értelmében, már az 1898/9-diki tanévben biztosan megnyílik.

Felhívom tehát a vármegye összes községeinek néptanítóit, hogy mindazok, akik a tanfolyamra magukat felvétetni óhajtják, a földmivelésügyi m. kir. miniszter urhoz intézendő kérvényeiket hozzám legkésőbb június hó 8-dikáig terjesszék be. A kérvényben névszerint megnevezendő a tanfolyam melyre magát felvétetni kéri. A kérvényhez pedig melléklendő a község elöljáróságának nyilatkozata arról, hogy a képviselőtestület a gazdasági ismétlőiskola felállítását, illetőleg a fennálló ismétlőiskolának gazdasági irányban leendő szervezését elhatározta. Ezen felül igazolandó a tanítói tényleges működés, az életkor és a testi egészség.

Esztergom, 1898. május hó 20.

Vargyas Endre
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

HIREK.

— **Bérmálás a tulsó járásban.** A tulsó járás ifjuságát Bolthizár József püspök, érseki helynök jövő hó 12-én Muzslán fogja részesíteni a bérmálás szentségében. Több mint 1400-ra fog rugni a bérmálkozók száma, kik Muzsla, Ebed, Kőbölkut, Libád, Béla és Karva községekből kerülnek ki.

— **A primási udvarból.** Vaszary Kolos, bibornok hercegprimás titkárja dr. Kohl Medárd kíséretében e hó 26-án este Balatonfüredről Budapestre érkezett. A hercegprimás 14 napig marad ezuttal a fővárosban és ma, pünkösd első napján megkezdí a bérmálást a jezsuiták templomában. Walter Gyula kanonok a primás iroda igazgatója Budapestre utazott. Megérkeztek Bpestre a primási udvar többi papjai is. Bolthizár József püspök, érseki helynök tegnap érkezett oda Esztergomból és segíteni fog a hercegprimásnak a bérmálásban. A hercegprimás jó egészségnek örvend és igen jó színben van.

Eljegyzés. Ma tartja eljegyzését Dr. Vándor Odón kórházi orvos közéletünk kedvelt alakja Nagy Margit kisasszonnyal, Nagy Pál vállalkozó és a csavargözös részvénytársaság igazgatójának kedves leányával. Öszintén gratulálunk.

— **Vilmos napja.** Ma van Vilmos napja s ez alkalmából a vármegye tisztikara testületileg üdvözölte Mattyasovszky Vilmos megyei főügyészt.

— **Templomi adomány.** Klinda Irma, a városi leányiskola igazgató tanítónője a plébánia templom fölszerelését egy igen diszes s értékes oltárterítővel gazdagította.

— **Fővárosi turisták a Dobogókőnél.** A fővárosi turista egyesület június 5-én, tehát jövő vasárnap nagyszabású kirándulást rendez a Dobogókőre. Diszes, válogatott lesz ez a nagy társaság, melyet a volt kultuszminiszter, Eötvös Lőránd báró, a magyar tudományos akadémia elnöke vezet. Érdekes lesz, hogy a hatalmas társaságot, amely felerészben hölgyekből fog állani, a meredek Dobogókőre a szomszédos falvakból ökrös szekereken fogják fel szállítani. Esztergomból is számosan vesznek részt a kiránduláson.

— **Burián Lajos** †. Megint kevesebb egy jó emberrel. Esztergom város egyik legtehetségesebb tisztviselője, *Burián Lajos* alkapitány hosszas betegség után szombaton reggel kiszivedett. El voltunk készülve a hirre, nisz mindenki tudta, hogy a hónapok óta súlyos beteg fevő ember számára nincsen menség, mégis mély szomorúság fog el bennünket arra a gondolatra, hogy ez a tehetséges, szellemes ember nincs többé közöttünk. Legjobban sajnálják elhunytát a rendőrkapitányi hivatalban, melynek valósággal lelke volt. Tudását, nagy gyakorlatát, önállóságát sokáig fogják itt nélkülözni. *Burián* 1878-ban lépett a város szolgálatába, s ki tudja, mennyire vitte volna már, ha balsorsa nem üldözi. Református vallású volt s néhány órával halála előtt áttért a katolikus hitre. Haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki: *Burián Lajosné* szül. *Csernó Szeréna* a maga és az alulírottak, nevében megtört szívvel jelenti fejthetetlen jó férje, illetőleg apa, fivér, vő és sógorok nemes *Burián Lajos* ur, Esztergom szab. kir. város alkapitányának folyó hó 28-án reggel 6 órakor 42 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványa f. hó 30-án fog a kir. városi sírkerben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise áldozat pedig jun. 1-én d. e. 9 ó. fog a belvárosi plébánia templomban fog az urnak bemutatni. Esztergom, 1898. máj. 28. Az örök világhosszág fényeskedjék neki! *Csernó József* és neje szül. *Heimlich Jozefa* ipa és napa. *Burián Rózsa* férj. *Karácsonyi Sándorné* nővére. *Burián Margit*, *Burián Dezső*, *Burián Szerénke* gyermekei. *Csernó Irén* özv. *Környey Gézáné*, *Csernó Ilon*, férj. *Simontsits Dezsőné*, *Csernó Lajka* sógornei. *Simontsits Dezső*, *Karácsonyi Sándor*, *Csernó Dezső* sógorai.

— **Uj járásbíró.** Dr. *Gönczy Gyula*, a Muzslára kinevezett járásbíró e hó 15-én foglalta el állását.

— **Kinevezés.** *Kruplanicz Sándor* kémendi intéző 40 évi szolgálat után nyugalomba vonul. Helyébe a hercegprímás *Etter Gyula* központi intézőt nevezte ki. Mig egyrészt örülünk az előléptetésnek, másrészt sajnáljuk is, mivel *Etter Gyula* távozásával városunk buzgó és agilis polgárát veszíti el benne.

— **Életmentés.** Egy *Wittmann József* nevű nyergesujfalusi molnárlegény tegnapelőtt reggel élete vakmerő kockázatásával mentett ki egy kis fiút a Duna hullámaiból. Ez már a harmadik eset, hogy e derék ember életet ment s érdeme elismerésül kitüntetés végett fel fogják nevét terjeszteni.

— **A kereskedő ifjak kirándulása.** A kereskedő ifjaknak az ő kirándulásaikkal határozott pechjük van: mindig esős napra esnek. Remélhető, hogy az idén nem fog így történni, az ég esőtornáinak bőséges alkalma nyílt tegnap délután megázni a földet. Kár is lenne, mert ez a mulatság kedélyesnek és nagysikerűnek ígérkezik.

— **Színház.** Nem fogjuk sokáig vezetni ezt a rovatot, mert a színtársulat megunt már a dicsőséget s nem szándékozik tovább küzködni a közönség közönyösségével. Ma lesz az utolsó előadás, amikor is Kisasszony feleségem, jó operette kerül színre. Ezen az utolsó estén talán csak lesz közönség?! A társulat kedden kezdi meg *Parkányban* előadásait, ahol 8—10 estén át fog játszani s onnan *Ersekújvárra* fog menni, ahol most építik az arénát. — *Kovács Sándor* színgazgató egyébiránt nem veszítette el bizalmát az esztergomi közönségben, minthogy szeptemberben ismét vissza szándékozik jönni Esztergomba. — Csütörtökön a „Dreyfuss, az ördög sziget áldozata” előadása közönség hiánya miatt nem volt megtartható, minél fogva tegnap került színre. Ez az előadás egyuttal a karszemélyzet jutalomjátéka is volt.

— **Ős-Budavára Esztergomban.** Ha csak az idő kedvezni fog, hetfőn délután pompás mulatságban lesz része az esztergomiaknak. Ez a mulatság az esztergomi Ős-Budavára lesz, melyet *Kovács Sándor* színtársulata rendez a Primás kertben. Máris széles körben nyilvánul az érdeklődés e népiünnepély iránt, mely hogy minél szebb és nagyobb legyen, a nagy közönségtől függ. Hogy mi minden lesz Ős-Budavárán, arról fogalmat alkothat magának mindenki az alábbi tartalomdús programmból: Hetfőn d. u. 2 órakor nagy díszmenet körül a városban, fűvő zenekar mellett a hét vezér lóháton. 3 órakor nagy gyülekezés a kertben, a mikor is a versenyek kezdődnek. 1. Zsákfutás, díj egy ezüst forint. 2. Póznaszás, a pózna tetejére felérő leszedheti az ott elhelyezett értékes tárgyakat. 3. Lepényevés, díj egy ezüst forint, a nyerő, ki a lepény közepében elhelyezett díjat leghamarább eléri. 4. Számárverseny, díj két ezüst forint. Nyerő, ki legutolsónak érkezik. 5. Tréfás bicikli verseny, díj egy üveg badacsonyi. 6. Nagy orrok versenye, díj tíz pohár sör. 7. Kis lábak versenye, díj egy értékes gyűrű. 8. Szépségverseny, nők részére díj egy értékes karperecz. Egy órai szünet, mely alatt a különböző helyeken elhelyezett látnivalók megtekinthetők. 1. Esztergomi gyorsfényképészet. 2. Pithia, a delphii jósnő. 3. Amerikai licitáció. 4. Balatoni halászat. 5. Zsákba macska. 6. Egyenes körkép, a magyarok eredete, tudományos magyarázatokkal. 7 órakor a színpadon a *Jambó* csoport előadása. 8 órakor *Patti Adelinea* hangversenye. 8 1/2 órakor *Eredeti kanász énekes*, *Dankó Pista* dalai. 9 órakor *Alföldi népelet*, dalokkal. 9 1/2 órakor *Miss Lola Fulie*, leghíresebb serpentin táncosnő. 9 3/4. couple énekesek előadása. 10 órakor nagy tüzijáték. A dunán egy sanyol hajó felrobbanása. Rendezi egy helybeli pyrotechnikus. Utána confetti és serpentin dobálás, nagy vírágkorzó, végül tánc ameddig jól esik.

— **Vizgálatok sorrendje a vizivárosi zárdában.** A vizivárosi zárdában az évről vizgálatokat a következő sorrendben tartják meg: *A polgári*-iskolában: június 16-án a IV. oszt. belnövendékek a francia nyelvből, 17-én a III. oszt. bejárók és belnövendékek a tornából, 18-án a II. oszt. bn. a német nyelvből, 20-án a I. oszt. magántanulóknak írásbeli, 21-én szóbeli vizsgája, 22-én délelőtt a bennlakók évről ünnepsége, 23-án délután a bejárók. — *Az elemi* iskolában: június 20-án a bennlakók vizsgája, 25-én az I. osztályé, 27-én a II. és III. iké, 28-án a IV. iké. 30-án Tedeum.

— **Faiskolakezelő néptanítók jutalmazása.** A magyar földhitelintézet a hazai gyümölcstermesztést, a községi faiskolák útján, előmozdítani óhajtván, az idén is 1 darab 300 frtos, 2 darab 200 frtos és 18 darab 100 frtos jutalmat tűzött ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a fatenyésztés terén szembevető sikert képesek felmutatni. Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, a ki a faiskola kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcstermesztést hivatásszerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcs termelése terén látható sikert képes felmutatni. Különös figyelemben fognak részesülni azon tanítók, kik a filloxera által elpusztított vidéken kezelnek mintaszerű faiskolát. A pályázati kérvények megbirálásánál kiváló súly fog fektetni a minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcsfaj nagyban való szaporítására, a faiskola rendszeres kezelésére, a faiskola kerítésének minőségére, az oltás módjára, a magas és félmagas törzsű fák helyes nevelésére. A folyó évi díjakra a pályázati kérvények ez évi július hó 1-ig adandók be az illető kir. tanfelügyelőséghez, mely azokat véleménye kíséretében közvetlen a miniszteriumhoz terjeszti fel és a pályázat eredményéről ugyanakkor egyidejűleg a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrhoz jelentést tesz. Az ekként beérkezett kérvények a vezetésem alatt álló miniszterium által az Országos Gazdasági egyesület és az Országos Magyar Kertészeti egyesület kebeléből összeállított bizottság által fognak tárgyalatni, központi vagy vidéki megbízottjai által fognak tárgyalatni, mely bizottság a pályázók faiskoláit, ha azt szükségesnek találja, központi vagy vidéki megbízottjai által meg is szemlélheti. A pályázók faiskola-kezelő tanítók 50 kros bélyeggel ellátott pályázati kérvényekhez faiskolájuk vázlatos rajzát, részletes leírását az abban található esemétek és

oltványok kor-, nem- és faj szerinti kimutatását mellékelni tartozik. A bíráló bizottság által a pályadíjban való részesítésre érdemes pályázóknak odaitélt jutalmakat a ministerium adományozza elismerő oklevél kíséretében. Kik már egyszer jutalmat nyertek, újabb jutalomra csak az adományozást követő 3. évben pályázhatnak ismét. A szabályszerűen felszerelt kérvények legkésőbb é. június 30-áig az esztergommegei kir. tanfelügyelőhöz terjesztendők be. Ajánljuk az ügyet népoktatóink figyelmébe!

— **A hullámsír.** Nyáron van szezonja a Duna halottjainak, s különösen az idei nyár nyújt bőséges táplálékot a gyilkos hullámoknak. Alig mulik el hét, hogy ne kelljen vízbefúlásról hírt adnunk. E hó 12-én Duna-Moeson vízbe fult özv. *Zajos Andrásné* 8 éves *András* nevű fia. Holttestét csak tegnapelőtt vetette felszínre a víz *Karván*. — *Góra Tamás* ebedi gazda 6 éves *István* nevű fia is mult héten szerencsétlen véletlen folytán vízbe esett s nyomtalanul eltűnt.

— **Másodjegyző választás.** A Bátorkeszén megürült másodjegyzői állást jövő hó 12-én töltik be választás útján. Ez állás 330 frt évi fizetéssel és természetbeni lakással van honorálva.

— **Jégeső.** Tegnapelőtt délután *Vörösvarótól Csévig*, mintegy 3 kilométer széles vonalban hatalmas jégeső volt, mely meglehetősen kárt okozott a szőlőkben.

— **Remington írógépek.** Századunk semmiféle találmánya sem tett oly nagy és gyors hódítást, mint a *Remington* írógép, de nem is csoda: hiszen a legújabb 7-es számú 1898-as modell oly tökéletes és tartós szerkezetű, hogy az irányadó szakemberek bámulatát és legnagyobb elismerését vívta ki. A *Remington* írógépek fölénye: hogy kezelésük egy fél óra alatt elsajátítható; szép, tiszta egyenletes nyomtatásszerű írás; két-háromszoros írásgyorsaság a kézírással szemben s ennél fogva nagy idő-, munka- és költség-megtakarítás; igen nagy sokszorosítási képesség, mely minden más sokszorosítás felett áll, mert a *Remington*al irt eredetivel egyidejűleg 3 — 20 tiszta és szép másolat készíthető, mi a kézírással való másolatok készítését és a sok időtrábló összeállítását feleslegessé teszi. Ennek különösen ügyvédek, közjegyzők, bíróságok, közigazgatási hatóságok veszik óriási hasznát. Kapcsolatban pedig az *Edison* által feltalált Mimeograph-val bármily *Remington* írógéppel irt példányról óránként 600 — 800 az eredetitől meg nem különböztethető tiszta levonatot nyerhető. Ezen nagy előnyök képezik titkát a *Remington* írógép rendkívül gyors elterjedésének; rövid idő óta körülbelül 40.000 drb. van használatban. Megyénkben is városunkban is több *Remington* írógépet használnak teljes meglegedéssel. Így pl. *Győri püspöki iroda*, *veszprémmegyei káptalan*, *veszprémi püspök*, *Schlauch Lőrincz* bíbornok stb. stb. akik nemesak modern gondolkodásuknak adtak kifejezést a *Remington* írógép beszerzésével hanem az írógép nagy előnyének kihasználásával igen sok időt, munkát és költséget takarítanak meg. Hogy mennyire megfelel hivatásának ezen írógép, fényesen igazolja a magyar kormány mélt. évi december 18 — 78286 számú és a „Hivatalos közlönyben” megjelent rendelete, melyben a „*Remington* írógépet beszerzésre ajánlja.” Nemesak hivatalokban, hanem általában mindenütt, ahol sok irni való van és sulyt fektetnek annak gyors és szép elvégzésére, ajánlatos a *Remington* írógép beszerzése. A legnagyobb sikerrel használják: az összes miniszteriumok, a parlament, városi és megyei és községi hatóságok, bíróságok, közjegyzők, anyakönyvi hivatalok, közjegyzők, ügyvédek, takarékpénztárak, bankok, gőzmalmok, uradalmi irodák, gyárak, kereskedők, stb. stb. A *Remington* írógépet kizárólag a *Glogowski és Társa* cég Budapesten, — melynek nagyszabású telepe *V. Erzsébet-tér 16. sz. alatti* u. palotában valódi láványoságot képez, — hozza forgalomba. E cég kívánatra minden érdeklődőnek prospektust és írásmintákat ingyen és bérmentve küld; sőt minden komoly venni szándékozóknak az ország bármely részébe, saját költségén küld egy *Remington* írógépet bemutatásra vételkötelezettség nélkül. Ekként bárki díjmentesen, minden felelőség nélkül, saját házában győződhet meg a *Remington*-írógép genialis és korszakalkotó czélszerűségéről, hasznáról.

— **Vesztett ebek.** Kétyen a mult héten vesztett eb garázdálkodott s több embert megmárt, minél fogva az alispán a község kutyáit 40 napi zárlat alá rendelte.

x **Pártoljuk a hazai ipart.** Felhívjuk t. olvasóink figyelmét Hölzel és Hacker elsőrangú férfi női és gyermek cipőraktárára, Budapest, Erzsébet-körút 58, hol a legdivatosabb és legjobb minőségű cipők olcsóbban mint bárhol a legszolidabb kivitelben kaphatók.

x **Fényképészeti apparátus dilettánsok részére.** Mindazoknak, kik a fényképészet, ezen kellemes és mindenki által könnyen elsajátítható sport iránt érdeklődnek, figyelmét felhívjuk a már 1854. év óta fennálló A Moll es. és kir. udv. száll. Bécs Tuchlauben 9. fényképészeti különlegességi cikkek áruházára, s illusztrált árjegyzékének áttekintésére, mely kívánatra bérmentesen megküldetik. (a)

— **Cigaretta hüvelyek** a legnagyobb választékban, kitűnő új minőségben és igen jutányos árban kaphatók a „Hunnia“ könnynyomdában Esztergom, Széchenyi-tér. Ugyanott a legfinomabb olajfestékek különféle színeiben.

SZÉPI ODALMI CSARNOK.

Fogadás.

Irta: PRIGL OLGA.

Vermes Ilka lehetett már harminczöt esztendő s még mindig szép leánynak tartották. S tudja Isten, még se igen szerette senki. Az asszonyok irigyelték tőle, hogy a legegyszerűbb ruha jól állott rajta s a férfiak, — azért a kicsi gúnyos vonásáért nem szerették, mely minden szava után az ajaka körül rajzolódt.

Olyan jellemző is az az aprócska ránc a már-már vén leány számba menő, elvirított szépségek arczaiban. Valami fanyarság beszél belőle, világmegvetés, mely lemosolyogja az asszonyt, ki szereti az urát, — sajnálja a férfit, a ki becézgeti a penészvirág feleségét.

... Szegény pártában maradt szép leányok! A lenéző mosolygástokon áttetszik a jogos irigység keserősége, azt a becézgetést megsajnáljátok ti attól a penészvirág asszonytól. Talán nem is jó az, ha valakit az Isten több szépséggel ruház föl, mint más közönséges halandót. Ha Vermes Ilkának kevésbé lett volna szép az arca, — mondom akkor tehetett volna is maga sorsú leányhoz mért szerencsét. De hát Istenem, ha nem volt neki rendelve senki, — mondogatta az édes anyja a szegény, megboldogult Vermesné, mikor esztendőről esztendőre jobban kopott a leánya jövőjét szépségesen megálmodó reménykedése. Hiszen csak nem adhatta oda Ilkát a kopaszfejű Gyenes szatócsnak, aki ugyan háromszor is megkérte — vagy Baka Gezsónak, akiről harmincz lépésnyire megérzett, hogy már megint az istállóból jön a lovai közül.

Ilyen szerencsési akadtak Vermes Ilkának, úgy de a sok között volt ám aztán egy igazi is s csak az Ilka daczos fején múlt, hogy abból se lett semmi. Legalább így hitte az anyja s hányszor szemére is vetette a leányának. Az nem szólt rá, csak a szája körül vágódott élebbre az a gúnyolódó aprócska ránc. Urnapján történt, hogy a gazdag, fiatal Vásárhelyi Endre a templomból hazakísérte Vermes Ilkát s másnap elment hozzájuk feszt vizitre. Vermesné alig tudta az urát hazavárni az irodából a nagy ujsággal.

— Ha láttad volna, majd elnyelte Ilkát a szemével, — mondta neki.

— Én nem nagyon örvendek rajta — felelt kurtán az öreg Vermes.

— No persze, te ellene dolgoznál a leányodnak, — fakadt ki élesen Vermesné. A vén Gyenesre akarod sózni erővel. No, de azt nem éteket meg.

Az ura vállat vont.

— Ne az én lelkemet terhelje, ha Ilka boldogtalan lesz.

Vermesné fölkapzavott, aztán ott hagyta az urát s dudolgatva fogott a napi munkájához.

Telt, múlt az idő. A modern, elegáns Vásárhelyi Endre imponált Vermes Ilkának. Talán a hiúságát is legyezgette. Szóval rászállott

a leány lelkére az az édes borongós érzelem, mely volt, van, hiába tagadnák létezését a modern felfogás apostolai.

Vermes Ilka beleszeretett Vásárhelyi Endrébe. És a leány hoszonkét esztendő volt akkor éppen. No s egy huszonkét esztendő leány nem úgy szeret, mint a kurtaszoknyás bakfisok.

Vermes Ilka még akkor is szerette Vásárhelyi Endrét, mikor a tulajdon szemével, a maga tulajdon füleivel győződhetett meg a léhaságáról.

... Vermesné büszkén mutogatta az ismerősöknek a rongyos szélű velinpapírra nyomtatott meghívót, mely a város legelőkelőbb multságára szólott.

— Bizony elmegyünk, — kötelességünk elmenni, — tette hozzá nyomatékkal. A öreg Vermesnek kerek száz forintot kellett kivenni a takarékból, volt bent egy kis keservesen megkuporgatott pénzeszkéje, no, de hisz nem sajnálta mikor az Ilka jövőjéről van szó. Vermesné a biztos, fényes czélhoz vezető utat látta elegyengetve. Oh, milyen szép volt Ilka a halaványkék ruhájában, melyet a száz forintért rendeltek meg egyenesen Zwiebacktól.

A szépség hatalom — gazdagság. A sok édes reménység hány éjszakáján nem tudta lecsukni Vermesné a szeméit.

A hogy Ilka a bálterembe belépett, érezte hogy ez az ő világa. Kéjjel szívta be az illatot, reszkette, dobogó szívvel tette a keztyűs kezét a Vásárhelyi Endre férfias, erős vállára. Vásárhelyi Endre egy festői pálmaco portozatot előtt tette le szép tánczosnáját. A leány pihegve, hanyagul dőlt le a pamlagra s édes tekintettel nézett maga elé.

— No, hogy tetszik? — ütött Vásárhelyi egy sikertermetű frakkos úri embernek a vállára.

— Remek barátom, remek, kifogástalan. Az a profil! A mozdulatnak az a természetes bája. Oh! mily különbség közte és a pózoló modellek közt.

Örülök, hogy a fogadást megnyertem. — Válaszolta Vásárhelyi. Most már biztos vagyok, hogy ha te fested őt le, tied lesz a tárlat első díja.

A festő hallgatott. Tekintete a leányra tapadt, mialatt keze gyorsan mozgott a papíron.

— Így! — és becsapta könyvét, hova Ilka csodás alakját vázlatban „lekapta“ — s most mond, ki ez a leány?

— Hahaha! — nevetett föl könnyedén Vásárhelyi, valami grófbülgynék nézted?

— Nos?

— Hamupipőke az fiam. A diárnisták körében termelt. Az apja valami 90 krért körölgött a megyén.

— S aztán? Hogy jutottál hozzá? S itt? ...

— Kurizálok neki. A meghívót így kaptam. — És természetesen elveszed?

— Bolond vagy, bolond idealista, látszik. A festő elkomolyodott.

Vermes Ilka abban a perczen ment el mellette. Vásárhelyi könnyed mosolylyal üdvözölte s a leány erősen ránézett s valami keserű, élesen gúnyos vonás játszott az ajaka körül.

— Arczban nem oly szép, — súgta a festő Endrének.

Endre szórakozottan nézett a leány után. — Ez bennünket kihallgatott. Sebaj!

Kigyógyul. Elég lesz neki a mai bál diésősége, melyet a familiája majd úgy ad szájról szájra, míg ő szépecskén férjhez megy az apja valamelyik kollegájához.

... Pedig Vermes Ilka nem ment senkihez sem. Az az aprócska gúnyos ránc ott maradt az arczán. Ne rójtatok föl neki, hogy a lenéző mosolygásán áttetszik a jogos irigység keserősége s hogy a becézgetést sajnálja egy némely penészvirág asszonytól.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: GERENDAY JÓZSEF

SZIVATTYÚKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kez. járgány és erőhajtásra.

TÜZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Bűzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntöző kocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)
BUDAPEST, VI., Külső Váciut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve

Védjegy 19. és 20.

Egy nagy üveg ára 90, egy kis üveg ára 45 kr.

BRÁZAY KÁLMÁN

Budapest, IV., Muzeum-körút 23. sz.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oloalulag kitüntetett sóborszesz-készítményem — kelendőségénél fogva sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem fel, bejegyeztetvén azt egyszerűs mind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

általánosan elismert kitűnő háziszor, különösen a bedörzsölés kenő-gyuró-gyógymódnál (massage) igen jó hatása. Ajánlható egyszerűs mind fogtisztító szerül is, amennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghust erősíti és a száj tiszta, szágtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a a fejkörpa képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

GERENDAY A. és FIA
AKAD. SZOBRA SZ.
Siremlék-mű-gyára.
BUDAPESTEN,
Mária-Valéria-utca 2. sz.
Gyári udvar és műterem
Kerepesi-ut 90. sz.
Siremlékek 6 firtól felfelé.
Rajzokkal díjmentesen
szolgálok.

SCHENKENGEL A.
Kerékpárraktára.
Steyiri fegyverkerék,
(Angol és német gyárt-
mány.)
Esztergom Ferencz
József-ut 68.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.
Ezen hírneves házi szer ellentállt az idő megpróbálás-
nak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-
lomsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvény-
csuznál, tagszagatásnál és meghúléseknél és az orvosok
által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A
valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment
elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi
szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
40 kr., 70 kr. és 1 firt. üvegenkénti árban majdnem minden
gyógyszertárban kőszlelben van; főraktár:
Török József gyógyszerésznél Budapestén. Be-
vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert
több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki
nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjegy és Richter özégjegy-
zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Anti Peronospora
Suma Dupuy et Comp
Bécs VI. Windmühlgasse 33.
Kiprobált szer és épp oly hatásos,
de sokkal olcsóbb, mint a rézgalicz-mész-
oldat s nagy előnye, hogy a szivattyút
be nem tömi.
Egy hektoliter vízhez egy csomag
szükséges.
Ára: 30 kr.
Egyedül kapható Esztergomban:
Krausz Soma
fűszerkereskedőnél.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll
A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása
a legmakaesabb gyomor- és altestbántalmak,
gyomorgöres, és gyomorhív, rögzött székre-
dés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a leg-
különbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi-
szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterje-
dést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti
doboznak 1 firt o. é.

Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A.
védjegyét tünteti fel és „A.
Moll” feliratu ónozáttal van zárva. A Moll-féle
francia borszesz és só nevezetesen mint fáj-
dalomsillapító bedörzsölési szer köszvény, czuz
és a meghülés egyéb következményeinél legis-
meretesb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg
ára 90 krajczár.

Moll Salicyl-szájvize.

(tőalkatrésze: fűzőlysavas sziksó.)
A mindennapi szájtisztításnál különösen fontos
bármely kora gyermekek, mint felnőttek szá-
mára; mert e szájvíz a fogak további épségét
biztosítja s egyszermind óvszer fogfájás ellen.
— Egy Moll A. védjeggyel ellátott üveg ára
60 krajczár.

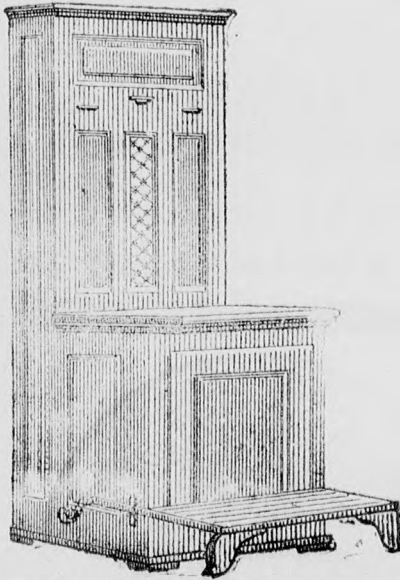
Fő-szétküldés:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari
szállító által,

Bécs, I. Tuhlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta postautárvét mellett
teljesítettek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. alá-
írásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.
Raktárak Esztergomban: Schönbeck Imre és Leitgeb János
uraknál. Vácson: Inczedy Samu urnál.

MÁRKUS-féle szabadalmazott tőzegszóró árnyékszék.

Praktikus berendezésénél, tisztaságánál és szag-
talanságánál fogva elsőrendű vívmánya az építő
iparnak és a köztisztaságnak.

A Márkus Simon özvegye és Fia székesfejér-
vári czég máris országos hírnévre tett szert tőzeg-
szóró berendezéseivel, melyek minden eddigit felül-
mulnak.

Olcsó árak.

Képviselő Esztergomban: Porgesz Mihály bádognál
Buda-utca 343. szám, kinél a mintaárnyékszék meg-
tekinthető.

Nincs többé lábfejés

sem tyúkszem, sem izadáós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem
lábégés. Rövid viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. HOGYES-féle
az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélissel látja el.

Párja egyszerű 60 kr, kettős vastagságu 120. Az Asbest talpbélis kitűnőségét legjob-
ban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közöshadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500
pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr franco.
Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbestárny-gyár betéti társaság Budapest VI. Szív-utca 18.

Viszonteladóknek megfelelő árengedmény.